

gondnoka, keblitanácsa és minden egyes buzgó tagja részéről a mai boldog ünnepnapon ez áldott, új templom áhítatában hozzá küldött, feléje szálló és e szent hajlék megépítésében kifejezésre jutó lélekáldozatot. Hisszük, hogy halk és szelíd, simogató hangján szüntelenül fog ezután is a gyülekezet minden tagjához szólani, akik alázatos érzések között az ő hajlékában leborulnak, és áldásáért buzgó imádságban könyörögnek. Hisszük, hogy ezután is fog lelki ételt és italt adni mindazoknak, akik azt sóvárogják.

Imádkozzunk ez áhítatos órában Pál apostollal együtt azért, hogy e gyülekezet méltó lehessen nagyszerű múltjához és dicséretes jelenéhez ezután is, hogy legyen minden időben a jézusi szellem diadalmas hirdetője, hordozója és öntudatos megvalósítója. Legyen továbbra is az unitárius gondolat lángoló lelkű szószólója. Legyen világosság a sötétben járóknak. *Vegyen részt ezután is szent buzgalommal az evangélium ügyében.*

Isten gazdag áldása nyugodjék meg e szent hajlékon és a gyülekezet minden egyes tagján, mindannyiunkon. Ámen.*

Dr. KOVÁCS LAJOS

„KERESSÉTEK ELŐSZÖR ISTENNEK ORSZÁGÁT“

Mt 6, 25—33

A mai ünnepnapnak mondanivalóját és hangulatát két tényező határozza meg. Azt is mondhatjuk: ez a vasárnap kettős ünnep. A mai nappal kezdődik advent; ma van a karácsony előtti adventi időszak első vasárnapja. Ez a tény már önmagában is kiemeli ezt az ünnepnapot az átlagvasárnapok sorából. De, amint azt mindannyian tudjuk, ennek a napnak aranyosrákosi egyházközségünk életében egy másik, közvetlen jelentősége is van: ma köszönt be az egyházközségbe annak újonnan kinevezett lelkésze.

Magától adódik ebben az ünnepélyes órában az új lelkészt beiktató beszéd tárgya: advent fényében, a szeretet és békesség ünnepe felé tekintve, advent örömmüzenetének felszínre hozása mellett meghatározni az új lelkésznek és a köréje csoportosuló gyülekezetnek egymás iránti szeretetkapcsolatát, közös evangéliumi fundamentumát, amely képes megvalósítani a Jézus szellemét hordozó, Dávid Ferenc lánglelkével megszentelt, magasrendű, Istennek tetsző gyülekezeti életet.

A mai napon sok keresztény templomban és családi otthonban a lámpákra erősített örökzöld koszorúkon felgyúl egy szál gyertya, az első adventi vasárnap jelképe, melyhez a következő három vasárnapon még

---

* Elhangzott a vadadi egyházközség templomszentelési ünnepén, 1972. október 22-én.

egy-egy gyertya sorakozik. Amikor aztán a negyedik adventi vasárnapon kigyúl mind a négy gyertya, ez azt jelenti majd, hogy íme, ismét itt van a legszebb, legmelegebb, szívünkhöz legközelebb álló ünnep: karácsony.

Advent általános értelemben jövetelt, megérkezést jelent. Keresztény értelemben jelenti a nagy örömhírmondónak, Jézusnak a világba jövele, hozzánk érkezése áhítatos sóvárgását, hittel és reménységgel telfes várását. Ez az időszak tehát a reménység és várakozás áldott, szent időszaka. Ugyanakkor azonban a boldog beteljesülés, az áldott karácsony után epedő, hívő, Istenben bízó ember számára figyelmeztetést, intést is jelent. Az adventi időszak szembeállít önmagunkkal, számadástételre, őszinte, komoly lelkiismeretvizsgálatra ösztönöz. Azt hirdeti, hogy igazi, lélek szerinti karácsonyt csak az ünnepelhet, aki advent hangulatában megpróbál jobb emberré válni, az erkölcsi törvény, az evangéliumi parancs szellemében lélekben, hitben, szeretetben újjászülni, egyszóval a nagy ünnepre méltóvá magasztosulni.

Advent ünnepi áhítatában a mai örömnünnepen fokozott időszerűséggel hangzik a gyülekezet és új lelkéze felé a jézusi figyelmeztetés: „Keressétek először Istennek országát és az ő igazságát, és ezek mind megadatnak néktek.“

A felolvasott bibliai részből egy melegszívű, jóságos, szerető, a természet színes, sokrétű világának szépségeit és áldásait áhítattal szemlélő, a keresztény embert méltóságára, feladataira, hivatására emlékeztető magasrendű személyiség, Jézus minden gazdagsága árad felénk. Itt egyáltalán nem arról van szó, hogy Jézus az ételt, az italt, a ruházkodást, az élet fenntartásának szükségszerű kellékeit magától értetődőnek tekintette volna, amiért nem kell megküzdenünk. Jézus a mindennapi élet dolgait jól ismerő, józanul szemlélődő és bölcsen cselekvő ember volt. Tudta, mint ahogyan mi is jól tudjuk, hogy vannak életünknek olyan anyagi szükségletei, amelyeket nekünk magunknak kell becsületes munkával, szorgalmas naponkénti kötelességteljesítéssel előteremtünk. Jézus igazi nagysága éppen abban áll, hogy az értékek sorrendjét meghatározta. Különbséget tudott tenni az élet fenntartásához elengedhetetlenül szükséges, de tovatűnő, múló jellegű anyagi értékek, és a lélek, a szellem, a magasrendű világ örök, nagyszerű, magasztos értékei között. Ezért mondotta: „Keressétek először Istennek országát és az ő igazságát; és ezek mind megadatnak néktek.“

Mert a hívő, akinek életét magasrendű, láthatatlan, de örök értékek, mint jóság, szelídség, jóakarát, igazságosság, reménységet, hitet és békességet árasztó lelkület, megbocsátás, egyszóval szeretet irányítják; aki hisz abban, hogy az emberi életnek van magasrendű célja, szent rendeltetése; aki hiszi, hogy Isten jónak teremtette a világot és jóra képessé formálta benne az embert; aki hisz abban, hogy megvan a lehetőség arra, hogy a bűn, a gonoszság, az alacsonyrendű cselekedetek világából a magasrendű lelki élet színvonalára emelkedjék — egyszóval, aki hisz abban, hogy Isten szüntelen gondoskodásával irányítja, védi, oltalmazza, újra meg újra megáldja, megszenteli életünket —, az ilyen ember nem aggodalmaskodik feleslegesen, hanem keresztény hitét, reménységét, bizodalját Isten kezébe téve, próbálja életét Isten-

nek tetsző módon, Jézus-tanítványként, magasrendű emberhez illően élni, abban a tudatban és szent bizonyosságban, hogy mindenért, amik vagyunk, amit magunkénak mondunk, életünkért, a mindennapi kenyérért, az élet nagy és kis dolgaiért Istennek szüntelen hálaadással és imádattal tartozunk; Istentől való teljes függésünket hálával, tisztelettel, áhítattal meg kell éreznünk, és azt mindennapi ténykedésünkben, általános magatartásunkban, életszemléletünkben, imádkozásunkban és mindennapi cselekedetünkben újra meg újra kifejezésre is kell juttatnunk.

Lelkészeinknek az volt a hivatása minden időben, és az fog maradni a jövőben is, hogy híveinknek megmutassák, újra meg újra megvilágítsák, mit kell *először* keresniük, mit kell üdvösségük érdekében elsősorban értéknek tartaniuk. A lelkésznek az evangéliumi üzenetet, a jézusi erkölcsstan kettős szeretet-parancsolatát és az azon felépülő unitárius, keresztény felfogást istenhittel és szent bizonyossággal kell prédikálnia, s hűséges, öntudatos Jézus-tanítványként buzgó lélekkel, önfeláldozó, prófétai lelkülettel, példaadó módon kell gyakorolnia.

Amiképpen Jézus tanítványaival szemben nagyon magas igényeket támasztott, mi is mint az unitárius egyház órállói sokat kívánunk, sőt követelünk lelkészeinktől, hogy gyülekezetekben való tevékenységük eredményes legyen.

Mit kell a lelkésznek az evangélium szellemében először, mindezekelőtt keresnie, hogy Isten és a gyülekezet színe előtt kedvessé váljék?

Az eszményi unitárius lelkész egyik fontos fegyvere a *tudás*. Általános ismeret és szellemi felkészültség tekintetében a lehető legmagasabb fokon kell állania. Ezt követeli tőlünk egyházalapítónk, Dávid Ferenc szelleme és egyházunknak több mint négyszáz éves dicsőséges múltja. Dávid Ferenc hitének igazságáért a tisztánlátás és szellemi fölény nemes fegyvereivel harcolt. Egyházunk kiváló munkásai történelmünk folyamán koruk tudományos színvonalán soha nem maradtak alul. A szédületes iramban fejlődő élet természettudományi, technikai és szellemi téren jelentkező általánosan elfogadott tételeit magunkévá tenni igyekszünk, mert azok hitvallásunkkal és általános emberi magatartásunkkal nem állanak ellentétben, hiszen vallásunk alapjellegénél fogva mi magunk is az állandó haladás, szüntelen fejlődés, soha meg nem álló tökéletesedés szószólói voltunk a múltban, és fokozott mértékben azok akarunk lenni a jövőben is. Ahhoz pedig, hogy e magaslatra eljuthasson, a lelkésznek nagy szorgalommal, buzgó kitartással állandóan tanulnia kell.

Tudjuk azonban azt is, hogy a tudomány *erkölcsi megalapozás* nélkül semmiképpen nem válik hasznunkra. A sok tudással rendelkező, de erkölcsi alap nélkül álló ember a közösség számára értéktelenné válik. Áll ez fokozott mértékben a lelkészre, a jézusi erkölcsstan hirdetőjére és cselekvőjére.

Mindezek mellett és mindenek felett áll a lelkész számára a *hit követelménye*. Istenfélő, Istent lélekben megtalált, egész életét a feltétlen istenhiten felépítő lelkész után minden időben nagy lelki szomszúsággal sóvárogtak híveink, hogy saját, személyes, őszinte Isten-élménye által őket megnyugtassa, időről időre Istenhez és rajta keresztül

mindennapi kötelességeik maradéktalan teljesítéséhez elvezesse, újra meg újra imádkozni, hinni és dolgozni tanítsa.

Végül a lelkésznek, hogy tevékenységén, a gyülekezetben való munkálkodásán megnyugodhassék Isten áldása, önmagából szüntelenül békességet és szeretetet kell sugározni. Egy pillanatig sem szabad szem elől téveszteni a szeretet himnuszának örök mondanivalóját, amely diadalmasan hirdeti, hogy: „Ha embereknek vagy angyaloknak nyelvén szólok is, . . . ha minden titkot és minden tudományt ismerek is, és ha egész hitem van is, úgyannyira, hogy hegyeket mozdíthatok ki helyökről, szeretet pedig nincsen énbennem, semmi vagyok.“ Az igazi szeretet pedig, az életnek legszentebb valósága és legboldogítóbb áldása, soha el nem fogy.

Tisztelendő Lelkész Úr, kedves tanítványom és szeretett testvérem! Nagy lelki gyönyörűséggel szemléltem annak idején lelki és szellemi fejlődésedet teológiai intézetünkben. Jólesik tudni, hogy Te lelkészi szolgálatodat az elmúlt években hivatásszerűen, Istennek tetsző módon, eredményesen végezted. Komoly szellemi felkészültség, példamutató erkölcsi magatartás, feltétlen, megingathatatlan istenhit, prófétaik lelkület, a felebarát, a gyülekezet tagjai iránti gondoskodó szeretet jellemezték életedet és cselekedeteidet. Ennek legfőbb bizonyossága az a gazzkodás és szeretet, amely Téged húséges hitvestársaddal és gyermekeiddel együtt gyülekezetekben körülvevett, valamint az az őszinte fájdalom, amellyel híveid tőled és családodtól könnyes búcsút vettek.

Ebben a gyülekezetben, amely idejöveteled elé nagy várakozással tekint, ugyanazt kell folytatnod, amit kadácsi gyülekezetben abbahagytál. Légy, amiképpen eddig voltál, ebben a gyülekezetben is a jézusi evangélium öntudatos, buzgó szószólója és munkálója. Továbbra is gyűjtsd elmédben a tudás, szívedben és lelkedben az erkölcs, hit, békesség és szeretet láthatatlan, de örökéletű drága kincseit. Együtt keresd a gyülekezet tagjaival először, mindenekelőtt Isten országát és annak igazságát. Hangozzék ajkadról ezen a szószéken imáidban és egyházi beszédeidben, valamint a keresztesítés, konfirmáció, esketés és úrvacsoraszentség áldott alkalmakor, éppúgy, mint a koporsók mellett keserű könnyeket hullatók vigasztalásában és lelki erősítésében a mindig új, mindig időszerű, gazdagságában és áldásaiban kifogyhatatlan evangéliumi örömuzenet. Légy ezentúl is hitet erősítő, könnyeket letörlő, eseteket felemelő, szeretetet, jóságot és békességet árasztó, példát mutató, minden emberben, fajra és felekezetre való tekintet nélkül a testvért, a felebarátot látó, tisztelő és szerető Jézus-tanítvány. Legyen életelved Isten imádása és az ember szolgálata. Adja a gondviselő Isten, hogy minden időben kereshesd az ő országát és az ő igazságát, hogy tudj gyülekezeted összes tagjaival együtt örök adventi sóvárgással közel kerülni a boldog beteljesülés, az eszményi világ, az álmok világa, a békesség és szeretet áldott karácsony tiszta, szent világához.

Isten áldása legyen az új lelkész és a gyülekezet első szent találkozásán, és az ő dicsőségére, egyházunk és híveink javára a Jézus szellemében végzendő közös lélek szerinti munkáján. Ámen.

Dr. KOVÁCS LAJOS

AZ ÖRÖK ÉLET

Jn 6, 67—68

Tavaszi pompában fénylő délelőtt lehetett. Jézus ott időzött hallgatóságával a Getsemáné-kertben. Madarak énekeltek, mintha versenyre akartak volna kelni vele Isten dicséretében. Jézus az örök életről beszélt. A város felőli úton emberáradat közeledett. A menetből énekszó, kürtszó, pattogó vezényszó hallatszott. Római katonák menetelnek. Mögöttük szájtató ember-, főleg gyermekserég. A menetelő zaj és ricsaj elnyomja Jézus hangját. Elszakadt a varázs, amellyel eddig fogva tartotta hallgatóságát. Van, aki feláll, és a távolabb kanyarodó útszegélyhez siet, olyan is, aki a menetelők nyomába szegődik, s a látványosságtól igézetten felejtí a názáreti szelíd szavát. Csak a tanítványok maradnak Jézussal. Talán közülök is van, akit csábít a kíváncsiság: mi történik ott, nem kivégezni visznek-e valakit? De Jézus iránti tiszteletből a helyükön maradnak. Jézus látja a lelkek zavart állapotát és szól: „Ti is el akartok-e menni?” Péter siet elosztatni Jézus kétségét: „Uram, kihez mehetnének? Örök életnek beszéde van tenálad.”

Ha már a tanítványok ott maradtak, nem veszhet kárba a szó, a gondolat. Jézus tovább folytatja a félbeszakított beszédét:

— Ti miképpen vélekedtek, mi örök ebben az életben?

András, a természet nagy rajongója válaszolt először:

— Én úgy vélem, hogy örök a tenger, a hegy, a föld és az, ami rajta megkapaszkodik és él. Örök a növények élete. Összel, ha el is hullatják leveleiket, tavasszal a mélyből új sarjat eresztenek. A száz éveken át őrzi csíráját, és ha elvetik, az elődhez hasonló utód származik belőle. Ez a megújulás az, ami örök, mely minden esztendőben bekövetkezik. Fűben, fában, virágban az élet örök lüktetése nyilvánul meg.

Filep, aki szeret bűvárkodni a történelemben, sietett a maga gondolata nyilvánításával:

— Én úgy vélem, hogy az ember élete is örök. Mindig laktak emberek a földön. Falusi vagy városi településekben mindig együvé kíváncsoztak az emberek. Ma egyik nemzedék, holnap a másik túrta, művelte itt a földet; népre nép jött, házromokra újabb ház épült, temetőkre vagy temetők mellé új temető települt, s a régi csontok is arról beszélnek, hogy az emberi élet örök és folytonos.

Péter, a heves vérű tanítvány alig várta, hogy társa befejezze mondatát, és a Filepéhez fűzte a maga elgondolását:

— Népet nép követett, ez valóban igaz, de én ezzel kapcsolatban, amit öröknek tartok, az éppen a harc. Egyik nép a másik fölé harc árán kerekedett. Nem volt a földön soha biztonság. Ósatyáink óta mindig küzdelem volt az ember élete. Csupa hősi temető ez a föld. Ha az idő el nem egyengette volna, a sok hős sírjától ma jární sem tudnánk.

Most a komor következtetésekre hajlamos Bertalan avatkozott be a fejtegetésbe:

— Ezek szerint örök a szenvedés. A mindenkori anya szenvedésben szülte gyermekét. Reménységgel táplálta, növelte, aztán zokogva búcsúzott tőle, amikor csatába vitték mint katonát, vagy rabláncra fűzték